

4 Ιουνίου: Εορτάζει ο Άγιος Μητροφάνης, Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως

/ [Βίοι Αγίων](#)

Η Εκκλησία σήμερα, 4 Ιουνίου, τιμά τη μνήμη των αγίων Μάρθας και Μαρίας, αδελφών του Τετραήμερου Λαζάρου, πρώτου Επισκόπου Κιτίου, οι οποίες φιλοξένησαν τον Κύριο στην οικία τους στη Βιθανία, του [Αγίου Μητροφάνους](#), Αρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, και του Οσιομάρτυρος Ιωάννου, Ηγουμένου της Μονής Μοναγρίας.

- Του ΛΑΜΠΡΟΥ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΥ, Θεολόγου - Καθηγητού

Ο Άγιος Μητροφάνης, Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως

Ο σεπτός πατριαρχικός θρόνος της Κωνσταντινουπόλεως στη δισχιλιόχρονη

ιστορική του πορεία ανάδειξε μια πληθώρα αγίων Επισκόπων, οι οποίοι λαμπρύνουν την Εκκλησία μας. Ένας από αυτούς υπήρξε ο άγιος Μητροφάνης, Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, ένας όντως σπουδαίος άνδρας, ο οποίος διαδραμάτισε το δικό του ρόλο στην μετά τους διωγμούς εποχή της Εκκλησίας μας.

Γεννήθηκε στις αρχές του 3ου αιώνα και είχε αριστοκρατική καταγωγή. Υπήρξε γιος του ειδωλολάτρη Ρωμαίου ευγενούς Δομετίου, αδελφού του αυτοκράτορα της Ρώμης Πρόβου (276-282). Ο Δομέτιος είχε αποκτήσει δύο γιούς, τον Πρόβο και τον Μητροφάνη, στα οποία έδωσε σοβαρή μόρφωση. Ο Μητροφάνης διακρίνονταν για την ακεραιότητα του χαρακτήρα του, την πραότητα του και την ενάρετη ζωή του.

Ο Δομέτιος, άνθρωπος αγαθός και καλών προαιρέσεων, συναισθάνθηκε την παραδοσιακή ειδωλολατρική θρησκεία ως ανάξια του χαρακτήρα του και ασφυκτιούσε μέσα στο δεισιδαίμον παγανιστικό περιβάλλον. Η λατρεία των ψεύτικων, ανήθικων και εν πολλοίς γελοίων παγανιστών «θεών» δεν τον συγκινούσε και γι' αυτό κάποια στιγμή έπαψε να συμμετέχει στις ειδωλολατρικές θρησκευτικές τελετές και εκδηλώσεις και άρχισε να ψάχνει την πίστη στον αληθινό Θεό. Μάλιστα για να ξεφύγει από τους ελέγχους και τις πιέσεις του οικογενειακού του περιβάλλοντος, έφυγε από την πατρίδα του και εγκαταστάθηκε, με την οικογένειά του, στο Βυζάντιο, την αποικία των Μεγαρέων, η οποία έμελλε να αναδειχθεί η βασιλίδα των πόλεων. Εκεί γνωρίστηκε με τον Επίσκοπο Βυζαντίου Τίτο, με τον συνδέθηκε με φιλία, κατηχήθηκε στη χριστιανική πίστη και έλαβε το Άγιο Βάπτισμα, αυτός και η οικογένειά του.

Ο Επίσκοπος Τίτος εκτίμησε πολύ τον Δομέτιο, τον οποίο προόρισε για διάδοχό του στον επισκοπικό θρόνο. Χειροτονήθηκε Επίσκοπος και ποίμανε το Βυζάντιο για λίγους μήνες το 272, παραδίδοντας, με τη σειρά του, το θρόνο στον Ρουφίνο (272-303). Κατόπιν εκλέχτηκε Επίσκοπος ο γιός του Δομετίου Πρόβος (303-306) και εν συνεχεία εκλέχτηκε Επίσκοπος ο άλλος γιός του, ο Μητροφάνης (306-314).

Έμεινε στον επισκοπικό θρόνο του Βυζαντίου επτά χρόνια και θεωρείται ο τελευταίος Επίσκοπος της μικρής πόλης του Βοσπόρου, πριν σε αυτή μεταφερθεί η πρωτεύουσα του Κράτους και αναδειχθεί η βασιλίδα των πόλεων. Η επισκοπική του διακονία είναι συνδεδεμένη με την παύση των διωγμών των Χριστιανών, με την έκδοση του περιφήμου Διατάγματος των Μεδιολάνων, που είχε υπογράψει ο Μ. Κωνσταντίνος με τον συναυτοκράτορά του Λικίνιο το 313. Ένας εύρωστος νέος κόσμος έκαμε την εμφάνισή του, μπροστά στον απόλυτα γερασμένο και παρηκμασμένο παλιό κόσμο της ειδωλολατρίας και δεισιδαιμονίας. Η Εκκλησία, αν και βαριά τραυματισμένη από τους σκληρούς διωγμούς τριών αιώνων, από το ειδωλολατρικό ρωμαϊκό κράτος και τα αδίστακτα ειδωλολατρικά ιερατεία, έδειξε τη ζωτικότητα της και φανέρωσε ότι το μέλλον του κόσμου είναι δικό Της.

Με το Διάταγμα των Μεδιολάνων δόθηκε η ελευθερία της θρησκευτικής πίστεως σε όλους τους πολίτες της απέραντης αυτοκρατορίας, της οποίας τα όρια συνέπιπταν σχεδόν με αυτά του τότε γνωστού κόσμου. Ο νέος μεγάλος ηγέτης του κράτους Κωνσταντίνος (306-337), διείδε ότι το μέλλον ανήκει στην χριστιανική πίστη και γι' αυτό ανάλαβε την υποστήριξη της Εκκλησίας, χωρίς να παραγκωνίζει τις άλλες πίστεις, ακόμα και την ειδωλολατρία. Για να αφήσει πίσω το ειδωλολατρικό παρελθόν, αποφάσισε να μεταφέρει την πρωτεύουσα του κράτους από τη Ρώμη στο Βυζάντιο, διότι κατάλαβε το μοναδικό στρατηγικό σημείο της πόλεως. Αφότου έγινε μονοκράτορας (324), άρχισε να κτίζει τη νέα πρωτεύουσα, αποφασίζοντας να την καταστήσει λαμπρότερη από την παλαιά Ρώμη.

Ο Επίσκοπος Μητροφάνης ανάλαβε να οικοδομήσει τους περίλαμπρους ναούς, ώστε να καταστεί η νέα πρωτεύουσα κέντρο του χριστιανικού κόσμου. Ο άγιος αυτός Επίσκοπος έβαλε τα θεμέλια των μετέπειτα περίλαμπρων ναών της Αγίας του Θεού Σοφίας, της Αγίας Ειρήνης και της Αγίας Δυνάμεως, με την αρωγή του Μ. Κωνσταντίνου, ο οποίος τον σέβονταν και τον εμπιστεύονταν. Επίσης εντόπισε στην Ιερουσαλήμ τους δώδεκα κοφίνους, τους οποίους είχε γεμίσει ο Κύριος θαυματουργικά με τον πολλαπλασιασμό των πέντε άρτων (Ματθ.14,14-22), τους οποίους μετέφερε στην Κωνσταντινούπολη.

Θεωρούσε το επισκοπικό αξίωμα ύψιστη εκκλησιαστική διακονία και γι' αυτό φρόντισε να ασκήσει την ποιμαντορία του με ακρίβεια και φόβο Θεού. Παροιμιώδης υπήρξε η ταπεινοφροσύνη του και η καλοσύνη του. Χιλιάδες αναξιοπαθούντες έβρισκαν καταφύγιο, παρηγοριά και βοήθεια σε αυτόν. Υπήρξε επίσης και άνθρωπος της προσευχής και της καλλιέργειας των αρετών. Γι' αυτό και ο Θεός τον αντάμειψε με το χάρισμα της θαυματουργίας.

Αλλά ο Μητροφάνης βρισκόταν σε βαθύ γήρας και του ήταν αδύνατο να ασκήσει

τα επισκοπικά του καθήκοντα. Γι' αυτό παρεχώρησε το θρόνο στον άξιο διάδοχό του άγιο Αλέξανδρο (314-336). Όμως δεν έμεινε μακριά από τα προβλήματα του θρόνου. Όταν το 325 συγκλήθηκε η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος για να καταδικάσει τον αιρεσιάρχη Άρειο, ο Μητροφάνης θεώρησε χρέος του να συμμετάσχει και αυτός. Αλλά ήδη διένυε το 117 έτος της ηλικίας του και ήταν κατάκοιτος. Γι' αυτό κάλεσε τον Αλέξανδρο και τον Παύλο Αναγνώστη τον Ομολογητή, να τον αντιπροσωπεύσουν, δίνοντάς τους ρητές εντολές για την ομολογιακή στάση, που πρέπει να κρατήσουν στην Σύνοδο.

Κοιμήθηκε ειρηνικά στις 4 Ιουνίου το 327, αφού έλαβε πριν πληροφορία του θανάτου του από άγγελο Κυρίου. Ο λαός θρήνησε τον σεβάσμιο και άγιο Επίσκοπό του, όπως και ο αυτοκράτορας Μ. Κωνσταντίνος, ο οποίος έδωσε εντολή να κτιστεί στην Πόλη ναός επ' ονόματί του, όπου είχε αναστηλωθεί και εικόνα του. Σύμφωνα με κάποιους μελετητές ο ναός του αγίου Μητροφάνη βρισκόταν κοντά στο ναό του Αγίου Μάρτυρος Ακακίου, στο Επτάσκαλο, όπου φυλάσσονταν τα τίμια λείψανά του, τα οποία επιτελούσαν άπειρα θαύματα. Η τίμια κάρα του φυλάσσεται σήμερα στην Ιερά Μονή Δοχειαρίου Αγίου Όρους, η οποία ευωδιάζει και θαυματουργεί.

Η μνήμη του εορτάζεται στις 4 Ιουνίου.